

فصل ۷

واحد بهداشت حرفه‌ای

مقدمه:

رسالت و اهداف بهداشت حرفه‌ای حفظ و ارتقای سطح سلامتی شاغلین و پیشگیری از بیماری‌های ناشی از کار، پیشگیری از معلولیت‌ها، استفاده بهینه از توان نیروی کار و تامین رفاه شاغلین است. طبق آمار ۱۱۱-۱ و ۱۱۱-۲ استان، تاکنون ۶۰۲۴۰ کارگاه با ۱۴۸۳۱۷ نفر شاغل در بخش صنعت و معدن و خدمات فنی به جز بخش کشاورزی، تحت پوشش واحد بهداشت حرفه‌ای قرار گرفته‌اند (طبق فرم بازدید کارگاهی تک واحدی و چند واحدی استخراج و وارد فرم مذکور گردیده و به مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت اعلام گردیده است).

تعاریف و اصطلاحات :

کارگاه/شاغلین موجود: منظور تعداد کارگاه‌های موجود در منطقه و شاغلین کارگاه‌های موجود در منطقه بر اساس آمار رسمی مرکز آمار ایران می‌باشد .

کارگاه/شاغلین شناسایی شده: منظور تعداد کارگاه‌های دارای پرونده کارگاهی در سیستم، از آغاز فعالیت واحد بهداشت حرفه‌ای تاکنون و تعداد شاغلین در این کارگاه‌های شناسایی شده می‌باشد.

توجه: اگر کارگاهی برای اولین بار مورد بازدید قرار می‌گیرد و پرونده جدیدی برای آن تشکیل می‌شود، به آمار مذکور افزوده می‌شود.

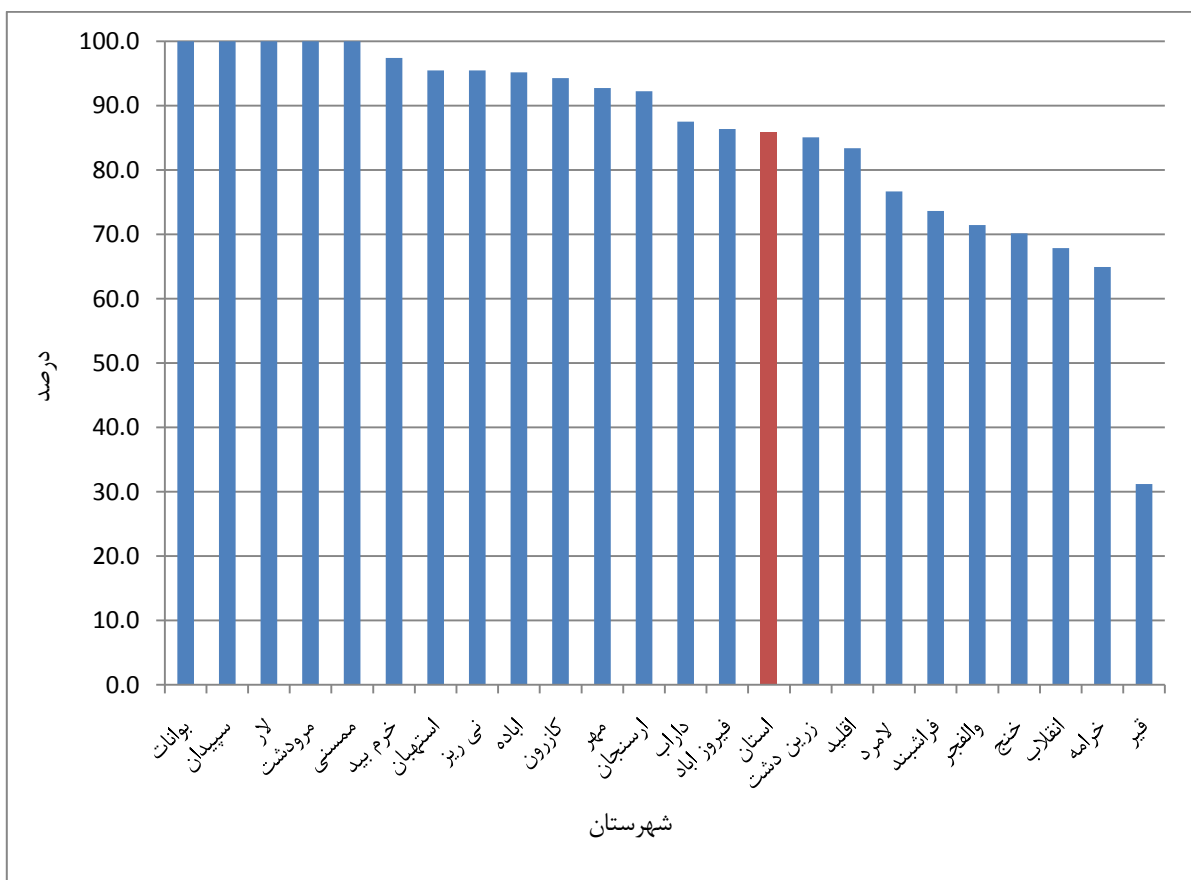
کارگاه/شاغلین تحت پوشش: منظور تعداد کارگاه‌های بازدید شده از بین کارگاه‌های موجود و تعداد شاغلین آن بدون در نظر گرفتن تعداد بازدیدها در سه ماهه مورد نظر می‌باشد.

کارگاه/شاغلین تحت پوشش معاینات: منظور تعداد کارگاه بازدید شده از بین کارگاه‌های موجود و تعداد شاغلینی است که در زمان مورد نظر، فرم معاینات کارگری مصوب بطور کامل برای آنان تکمیل گردیده است.

جدول ۱: مشخصات شاخص درصد کارگاه شناسایی شده

درصد کارگاه شناسایی شده	نام شاخص
تعداد کارگاه شناسایی شده $\times 100$	صورت کسر
کل کارگاه‌های موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستان‌ها	منبع جمع‌آوری اطلاعات

نمودار ۱: درصد کارگاه شناسایی شده به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۸

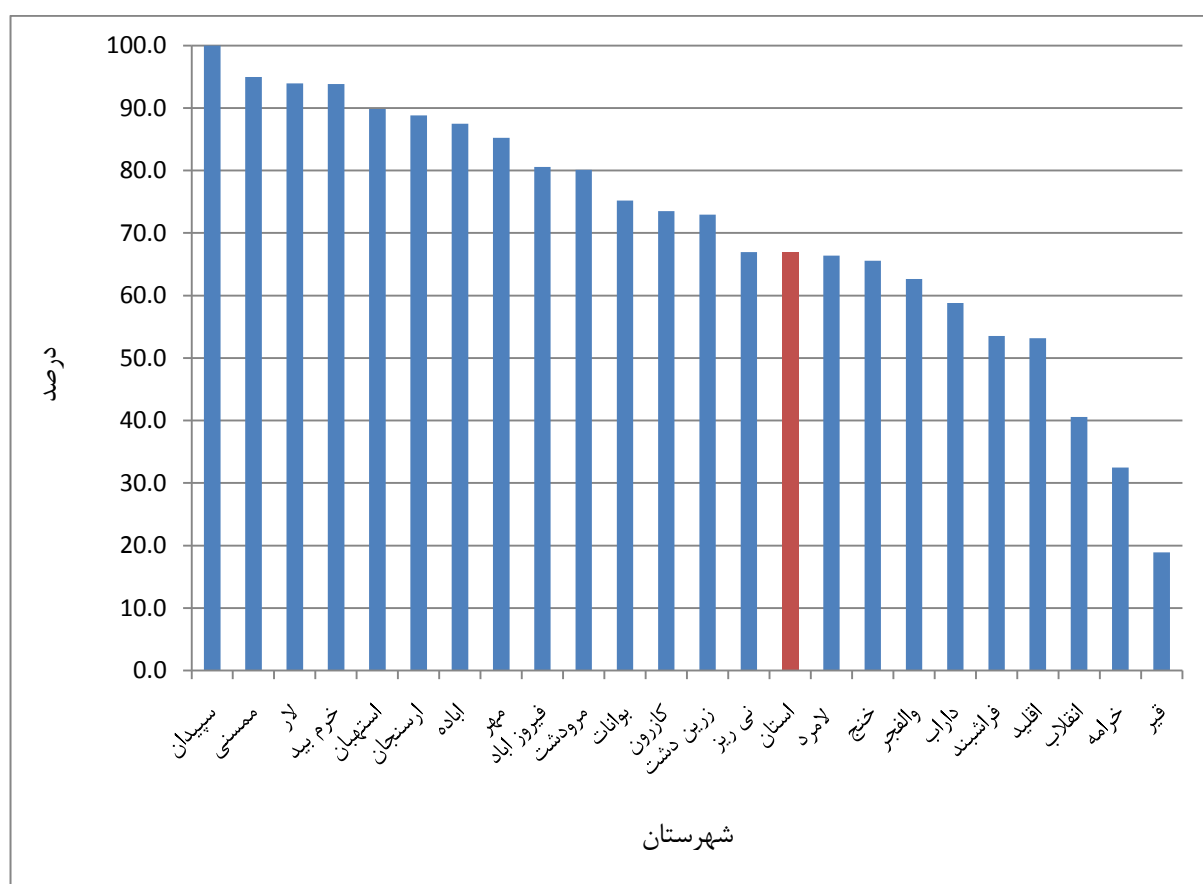

تفسیر: علت پایین بودن درصد کارگاه شناسایی شده در بعضی شهرستان‌ها، سابقه کم فعالیت در زمینه بهداشت حرفه‌ای، تعداد زیاد کارگاه‌های موجود با توجه به نیروهای موجود و کمبود نیروی انسانی با توجه به تعداد کارگاه‌ها می‌باشد.

جدول ۲: مشخصات شاخص درصد کارگاه‌های تحت پوشش

درصد کارگاه‌های تحت پوشش	نام شاخص
تعداد کارگاه تحت پوشش $100 \times$	صورت کسر
کل کارگاه‌های موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستان‌ها	منبع جمع‌آوری اطلاعات

نمودار ۲: درصد کارگاه‌های تحت پوشش، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۸

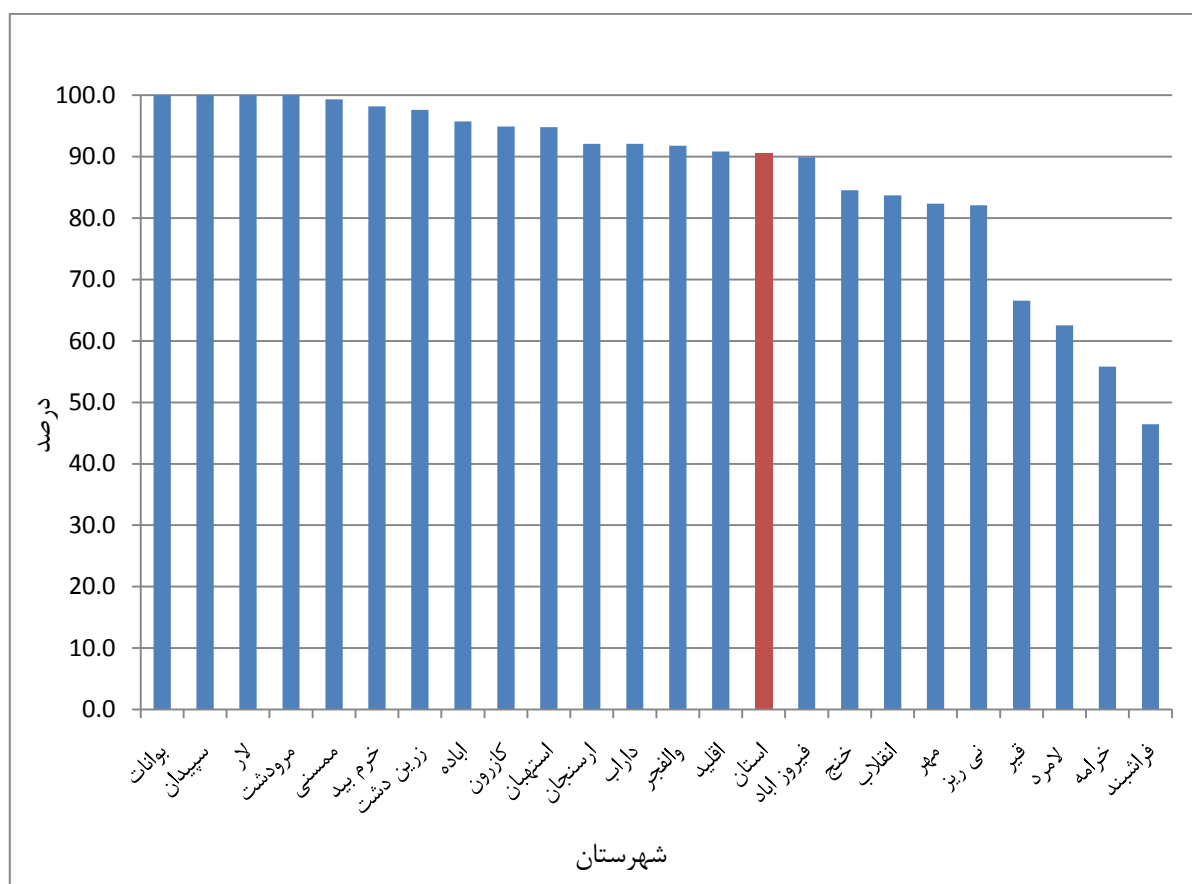

تفسیر: بالا بودن درصد کارگاه‌های تحت پوشش در تعدادی از شهرستان‌ها بدلیل محدودیت در تعداد کارگاه‌ها و تکمیل ظرفیت نیروی بهداشت حرفه‌ای می‌باشد. با توجه به اینکه درصد کارگاه‌های تحت پوشش در سال ۸۷ به میزان ۶۳ درصد و در سال ۸۸ به میزان ۶۷ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد به میزان ۴ درصد رشد داشته است و دلیل آن تحت پوشش آمدن کارگاه‌های برخی از شهرستان‌ها از جمله خرامه، و همچنین افزایش نیرو در شهرستان‌های داراب، انقلاب و کازرون می‌باشد.

جدول ۳: مشخصات شاخص درصد شاغلین شناسایی شده

درصد شاغلین شناسایی شده	نام شاخص
تعداد شاغلین شناسایی شده $100 \times$	صورت کسر
کل شاغلین موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستانها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۳: درصد شاغلین شناسایی شده، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۸

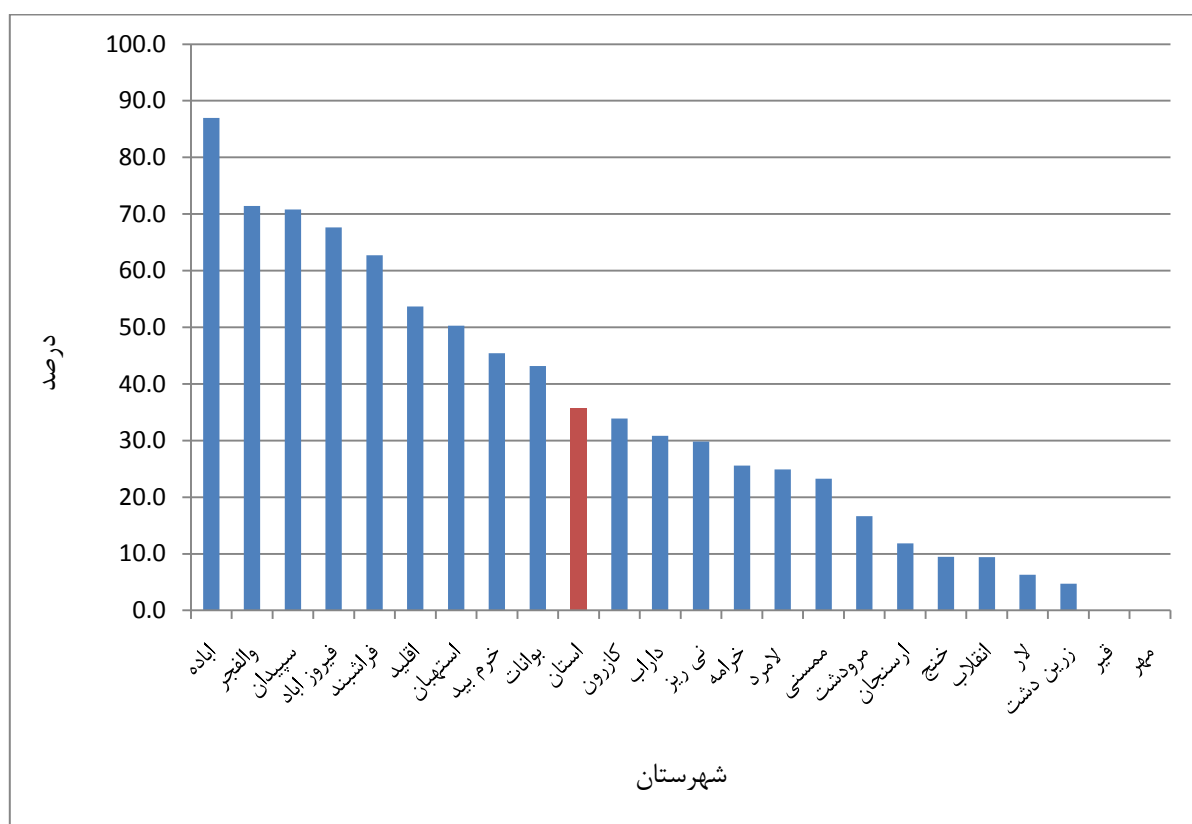

تفسیر: پایین بودن درصد شاغلین شناسایی شده جدید التاسیس بودن واحد بهداشت حرفه‌ای، کمبود نیروی بهداشت حرفه‌ای و تعداد زیاد کارگاه‌ها می‌باشد. شهرستان‌های قیر و مهر فاقد امکانات طب کار می‌باشد.

جدول ۴: مشخصات شاخص درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری

درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری	نام شاخص
تعداد شاغلین تحت پوشش معاینه ۱۰۰×	صورت کسر
کل شاغلین موجود	مخرج کسر
فرم آماری ۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستان ها	منبع جمع آوری اطلاعات

نمودار ۴: درصد شاغلین تحت پوشش معاینه کارگری، به تفکیک شهرستان در استان فارس، سال ۱۳۸۸

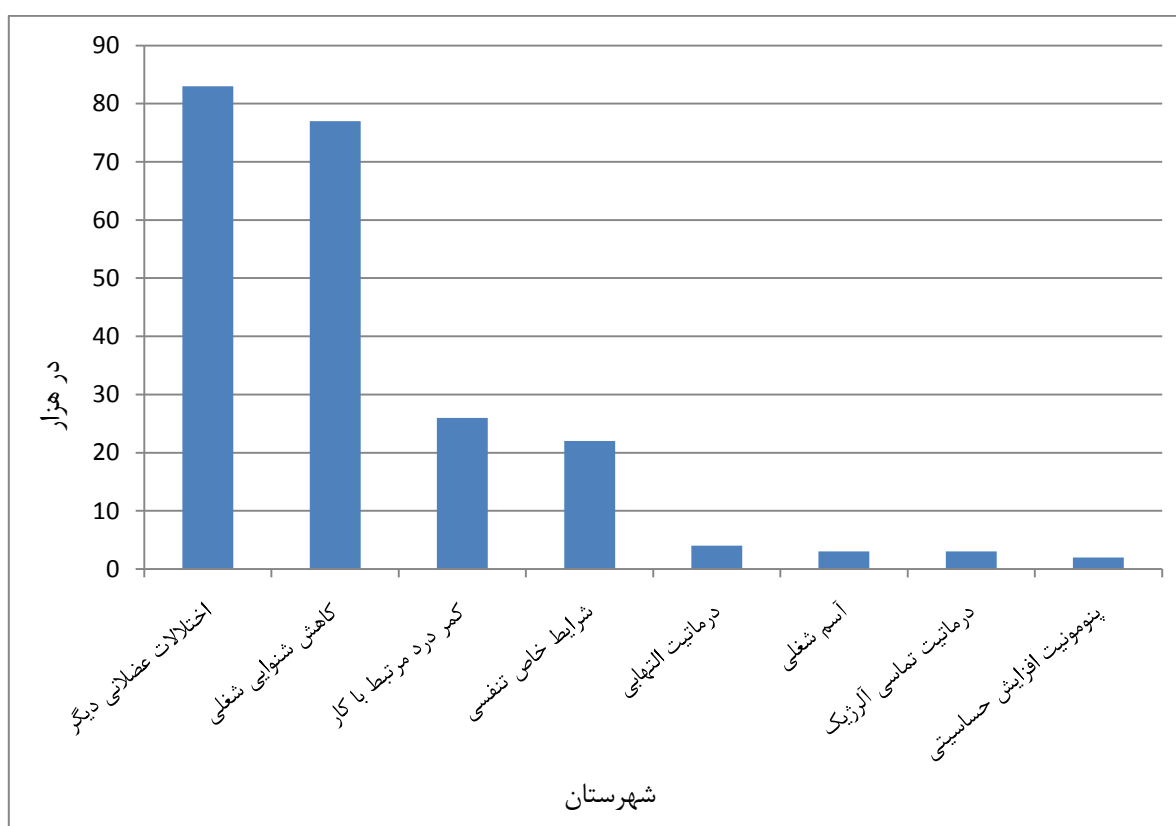

تفسیر: پایین بودن شاخص در برخی شهرستان‌ها بدلیل عدم همکاری کارفرمایان جهت انجام معاینات شاغلین، نداشتن کلینیک طب کار و کمبود نیروی انسانی در شبکه‌ها می‌باشد. شهرستان‌های قیر و مهر فاقد امکانات طب کار می‌باشد.

جدول ۵: مشخصات شاخص شیوع بیماری‌های شغلی کارگران

نام شاخص	شیوع بیماری‌های شغلی کارگران
صورت کسر	تعداد شاغلین دچار درگیری قدیم و جدید $\times 1000$
مخرج کسر	کل شاغلین موجود
منبع جمع‌آوری اطلاعات	فرم آماری ۳-۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستان

نمودار ۵: شیوع بیماری‌های شغلی، به تفکیک عامل درگیری در استان فارس، سال ۱۳۸۸

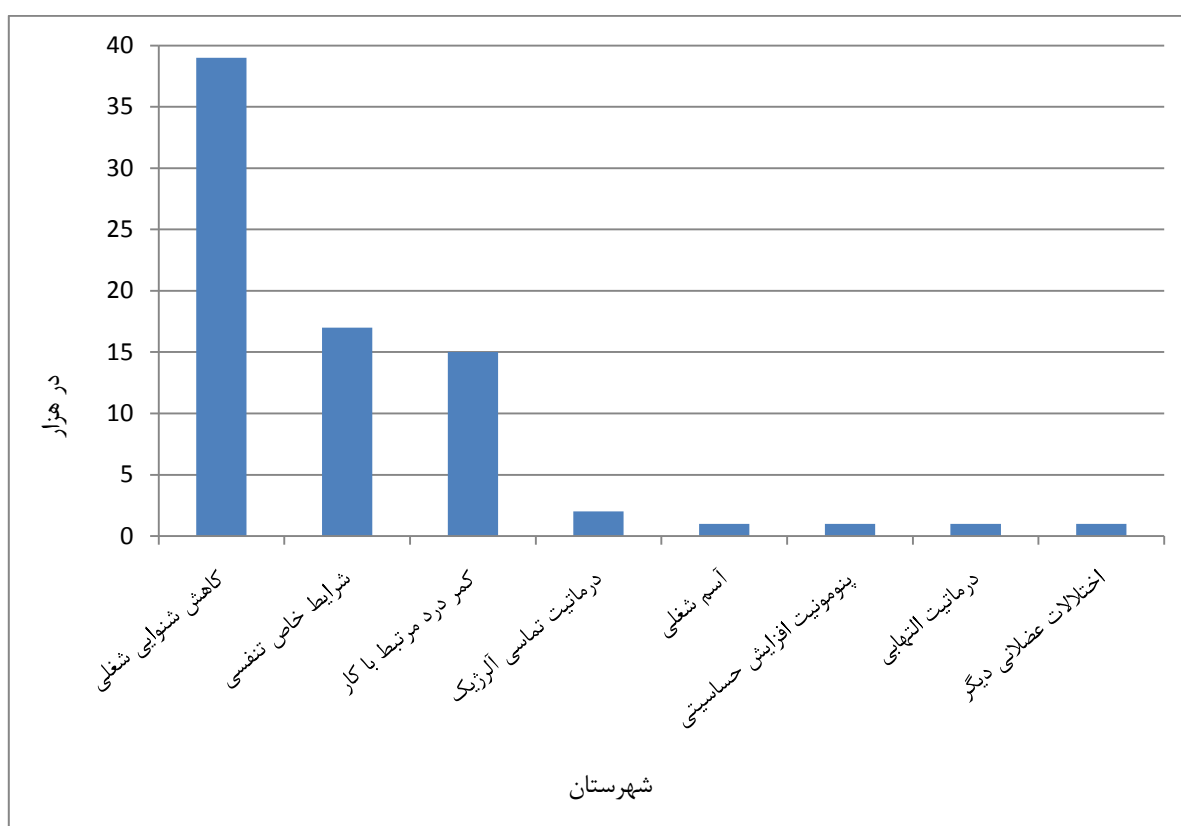

تفسیر: میزان بالای اختلالات عضلانی اسکلتی بعلاوه کمردرد و کاهش شنوایی شغلی بدلیل حضور عوامل زیان بار (سر و صدای بالای محیط کار) و عدم رعایت شرایط ارگونومیک محیط کار (به‌خصوص محل بار) می‌باشد. بیشترین عوامل زیان آور محیط کار به ترتیب شامل وضعیت نامناسب قرارگیری در محیط کار، گرد و غبار محیط کار و عوامل زیان آور صوتی می‌باشند که با بروز درگیری‌های عضلانی اسکلتی (کمر درد) و کاهش شنوایی و اختلالات تنفسی که در جدول فوق مشاهده می‌شود منطبق می‌باشد.

جدول ۶: مشخصات شاخص بروز بیماری‌های شغلی کارگران

نام شاخص	بروز بیماری‌های شغلی کارگران
صورت کسر	تعداد شاغلین دچار درگیری جدید $\times 1000$
مخرج کسر	کل شاغلین موجود
منبع جمع آوری اطلاعات	فرم آماری ۳-۱۱۱ ارسال شده از مراکز بهداشت شهرستان

نمودار ۶: بروز بیماری‌های شغلی، به تفکیک عامل درگیری در استان فارس، سال ۱۳۸۸

تفسیر: علت بروز پایین برخی از بیماری‌ها بدلیل تشخیص سخت این بیماری‌ها و بعلاوه گزارش‌دهی کمتر آنها به عنوان بیماری توسط شخص می‌باشد (مانند اختلالات عضلانی دیگر و درمانیت‌های التهابی). همانطور که در شرح جدول ۵ نیز گفته شد بدلیل حضور بالای عوامل زیان بار صوتی، گرد و خاک و شرایط ارگونومیک، بروز پایین برخی از بیماری‌ها ابتدا به دلیل تشخیص مشکل این بیماری‌ها است و سپس گزارش‌دهی کمتر آنها به عنوان بیماری شغلی توسط شخص و یا کار فرما می‌باشد.